

01 | 2018

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Endelig kan
Valeria flytte

SIDE 12

De testamenterer
bort arven

SIDE 17

En dag i SOS-
barnehagen

SIDE 22

SIDE 4

Magien ligger i samarbeid

**SOS
BARNEBYER**
Et trygt hjem for alle barn

INNHold 01 | 2018

Samarbeid endrer liv
SIDE 4

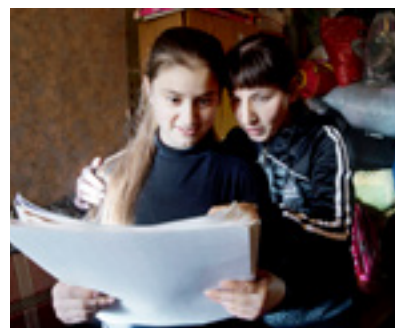
Faddermøtet
SIDE 16

Spørsmål og svar
SIDE 16

Stort og smått
SIDE 20

Intervjuet:
Alex Kakuta
SIDE 10

Fotoreportasje:
Valerias reise
SIDE 12

24 timer i
SOS-barnehagen
i Maizeland
SIDE 22

Testamentariske
gaver
SIDE 17

Vinn SOS-bamsen
SIDE 23

4

FAKTA SOM FORKLARER

Frivillig innsats har lenge vært en del av SOS-barnebyer i Norge. Vi har mange flotte lokale støttespillere – og det er plass til flere. Her er fire fakta du kanskje ikke kjenner til.

500 frivillige

I 1983 besluttet SOS-barnebyer å bygge opp et nettverk av frivillige kontaktpersoner i hvert fylke. I begynnelsen var dette et løst nettverk. I dag er frivilligheten organisert i fylkesforeninger og lokalgrupper og teller over 500 personer.

Synlighet og inntekter

Frivillige for SOS-barnebyer gjør en fantastisk jobb for å skape engasjement og interesse for arbeidet vårt, blant annet gjennom barnebymarsjen, stands, leserinnlegg, skolebesøk og aktiviteter. Det gir viktig synlighet og rundt fem millioner kroner årlig til å bedre omsorgen for barn.

Unge fra 12 til 26 år

UngSOS er ungdom som vil gjøre en innsats for barn og unge over hele verden, gjennom inntektsbringende aktiviteter, skolebesøk og påvirkningsskampanjer. UngSOS er ungdomsgruppa til Frivillige for SOS-barnebyer, organisert i lokalgrupper og med egen nasjonal ledergruppe.

Grasrotmidler

Visste du at du som grasrotgiver kan bidra til å støtte SOS-barnebyer, uten at det koster deg noe? Hver gang du spiller et spill hos Norsk Tipping gir de syv prosent av din innsats til den organisasjonen du støtter. På www.sos-barnebyer.no/grasrotandelen er en oversikt over alle fylkesforeningene.

@SOS_barnebyer

I tillegg til Twitter er vi også på Facebook og Instagram. Følg oss gjerne!

Vi er glade for at også den nye [#regjeringsplattformen](#) vil jobbe for å holde [#søsken](#) sammen i fosterhjem, men det mangler gode nok tiltak. I dag blir seks av ti søsken skilt fra hverandre i fosterhjem. Les om vårt søskenbarometer på sos-barnebyer.no
14. januar 2018

Pris til SOS-barnebyer Malawi for inkludering av barn med nedsatt funksjonsevne i familieprogram. Bedrer hverdagen til mange barn og bidrar til å knuse myter om nedsatt funksjonsevne.
21. desember 2017

Ingen skal utelates fra [#bærekraftsmålene](#). Da må vi også inkludere de mange barna uten omsorg som i dag ikke finnes i nasjonale statistikker. [#noradkonf](#)
11. desember 2017

SOS-magasinet utgis av
Stiftelsen SOS-barnebyer Norge.
Mariboes gt. 13, PB 733
Sentrum, 0105 Oslo.
E-post: sos@sos-barnebyer.no
Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Bente Lier
Redaktør: Kristin Stoltenberg
Design og layout: Svovel
Trykk: Color Print AS
Opplag: 100 000
Forsidefoto: Alf Berg
Red. avsluttet: 20.01.2018
Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

Magien ligger i samarbeid

I SOS-barnebyer har vi satt oss som mål å kunne gi enda flere barn en stabil oppvekst og mulighet til å skape seg et anstendig voksenliv. Det klarer vi ikke alene.

SOS-barnebyer er til stede i 135 land og territorier. Nesten 85 000 barn får en trygg oppvekst i en SOS-familie. Og over 490 000 barn og voksne får støtte gjennom våre familiestyringsprogram. Tusenvis får skolegang, helsehjelp eller nødhjelp.

Dette arbeidet drives av lokalt ansatte. I tillegg samarbeider vi med lokale og internasjonale organisasjoner, myndigheter, skoler, barnehager, medisinske sentre, fagfolk, bedrifter og frivillige, for å nevne noen. Det gjør vi fordi samarbeid sikrer forankring, langsiktighet og bærekraft. Samarbeid gjør at vi i SOS-barnebyer kan konsentrere oss om det vi er best på, omsorg for barn, samtidig som vi jobber tett med partnere som er eksperter på sine områder – enten det er i en nødhjelpsaksjon, i våre SOS familieprogram, eller gjennom vårt arbeid med mindreårige flyktninger i Norge. Det gir barna de beste mulighetene, og det bygger samfunn.

Samarbeid gjør at vi i SOS-barnebyer kan konsentrere oss om det vi er best på, omsorg for barn.

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

I dette nummeret av SOS-magasinet kan du bli med til Sri Lanka og se effekten av samarbeid i praksis. Vi inviterer deg også med på en vanlig dag i SOS-barnehagen i Maizeland i Zimbabwe. Denne barnehagen er et eksempel på hvordan støtte fra kunnskapsbarnehagen Espira i Norge når ut – og endrer livet – til barn og familier i lokalmiljøet, blant annet gjennom samarbeid med helsemyndigheter.

Arbeidet for å sikre barn og unge trygghet, omsorg, utdanning, helsetilbud og jobbmuligheter er mulig takket være alle våre faddere, støttespillere, frivillige, samarbeidspartnere og andre som har et engasjement på vegne av barna. Og med en felles innsats kan vi nå målet med å kunne gi enda flere barn en stabil oppvekst og utviklingsmuligheter.

Bente Lier
GENERALSEKRETÆR

Hovedsamarbedspartnere:

aktiv.

OBOS

MARS
norge

SKAGEN
fondene

espira
KUNNSKAPSBARNEHAGEN

Hovedbidragsyttere:

STIFTELSEN
BALDER

GRIEG FOUNDATION

Norad

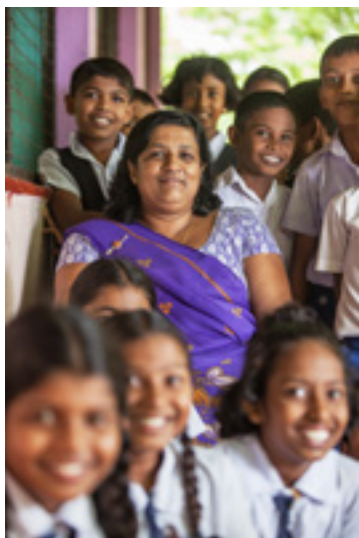
FAGFORBUNDET

Bedriftspartnere:

Apollo, DIPS ASA

Rajangane Saddharathana Thero er den øverste munken i tempelkomplekset og en viktig mann å samarbeide med.

– Alle med ansvar for barns læring bør være enige om hvordan de skal lære. Barna trenger et stabilt læringsmiljø, sier rektor Shyama Kumari Jayasena.

Samarbeid endrer liv

Sri Lanka har funnet sin suksessformel. Godt samarbeid mellom skole, foreldre, myndigheter, SOS-barnebyer og templer har endret fremtidsmulighetene til de mest utsatte barna.

Tekst og foto: Alf Berg

– Det var ikke så rart en del var skeptiske den gangen SOS-barnebyer kom, sier Rajangane Saddharathana Thero. – Det hadde vært andre aktører her tidligere som nok ikke forsto folk like godt.

Vårt besøk i Anuradhapura starter i et buddhistisk tempel, 20 minutter utenfor byen. Rajangane Saddharathana Thero er den øverste munken i tempelkomplekset. Når folk i lokalsamfunnet er bekymret,

når de trenger støtte eller sliter med praktiske ting, kommer de til ham for å snakke om det. For ti-femten år siden kom de gjerne for å snakke om problemer de hadde med humanitære organisasjoner.

– Det ble en del utfordringer knyttet til religion, forklarer munken. – Det var noen som ikke var så følsomme for hvordan folk levde og hva de trodde på. Det hadde enkelte uheldige sider, og noen av de som bodde i landsbyene flyttet vekk. Flere

av organisasjonene var her også bare i korte perioder.

Det viktige samarbeidet

Da SOS-barnebyer utvidet familieprogrammet i området, var det derfor viktig å etablere et godt samarbeid med templene, på lik linje med skoler, myndigheter og lokale organisasjoner, forklarer Hasangika Seneviratne i SOS-barnebyer Sri Lanka.

– Folk har et spesielt forhold til munkene, og fordi de hadde opplevd

at tidligere utviklingsprogram hadde villet endre på kulturen deres, var det viktig for dem at prosjektene hadde munkenes støtte, forklarer Hasangika Seneviratne.

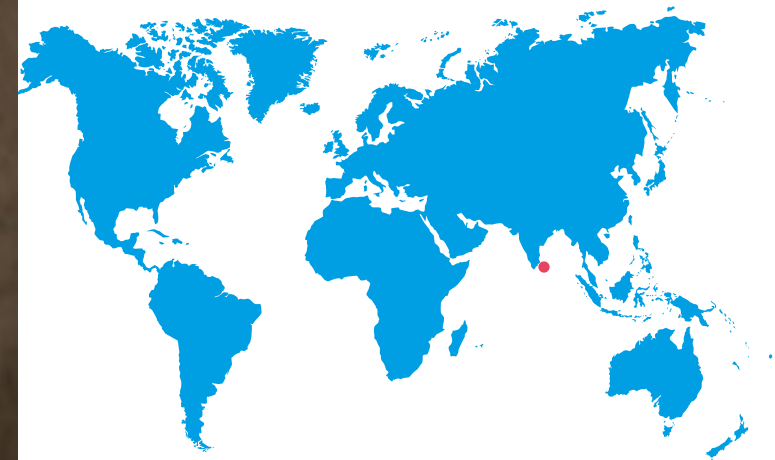
SOS-barnebyer sørger blant annet for ekstraundervisning til barn på offentlige skoler. Barna får også et ekstra måltid om dagen. Det betyr bedre helse og bedre læring.

Shyama Kumari Jayasena er rektor på Talawa Nabandanewa-skolen, like ved munkeklosteret. Hun understrek-

er betydningen av at utdanningsprogrammene tar hensyn til lokal kultur.

– Vi som jobber med utdanning forstår at alle med ansvar for barns læring bør være enige om hvordan de skal lære. Barna trenger et stabilt læringsmiljø. Derfor inkluderer vi foreldre og de religiøse lederne ved festivaler og spesielle hendelser på skolen. Med SOS-barnebyers hjelp kan vi sørge for ekstraundervisning gjennom læringssettene, sier Shyama Kumari Jayasena.

Å lære kan være skikkelig gøy! Gleder og mestring hører med i undervisningen, og det skaper resultater.

SOS-BARNEBYER PÅ SRI LANKA

■ Vi støtter nesten 8000 barn, ungdom og voksne. Utsatte familier får støtte gjennom familieprogram i lokalmiljøene og barn uten omsorg får et nytt hjem i en SOS-familie.

■ Østkysten ble hardt rammet av tsunamien i 2004 med nesten 40 000 omkomne, en million berørte og 110 000 ødelagte hus. SOS-barnebyer har bidratt med nødhjelp, boliger og støtte til barn og barnefamilier i vår målgruppe.

■ Landet var herjet av borgerkrig i over 25 år, frem til 2009, med tusenvis av internt fordrevne. Vi har jobbet med gjenforening av familier, medisinsk og psykologisk hjelp – samt gitt barn uten omsorg nytt hjem i en SOS-familie.

■ Jobber aktivt sammen med myndighetene for å påvirke og styrke jenters situasjon. Landet har utfordringer knyttet til barnearbeid, fattigdom og trafficking.

For mange av barna er måltidet på undervisningssentrene til SOS-barnebyer det mest næringsrike de spiser i løpet av dagen. Bra mat er en forutsetning for både god læring og god vekst.

Læringssentrene står sentralt på de lokale skolene og i SOS-barnebyers arbeid.

– På sentrene får barn fra vanskeligstilte familier viktig læremateriell som trengs for å lære godt. Vi jobber også mye med motivasjonstrening. Når man lever i fattigdom er det lett å miste håpet. Men veien ut av fattigdomsspiralen er nettopp gjennom utdanning. Og motivasjonstreningen virker. Mange av de elevene som har det vanskeligst, har begynt å oppnå mye bedre resultater. Selvmordsraten blant unge har også

gått ned, og vi ser en sammenheng med motivasjons- og livstrening.

Ny skolehverdag for Nipun

Livet har ikke vært enkelt for Kumaragewatta Anushka Fernando. Hele livet har vært preget av fattigdom, med liten stimulans og muligheter for vekst. Og i voksen alder opplevde hun det mange kvinner på Sri Lanka gjør – etter at hun hadde født to barn, reiste mannen fra henne. Midt i 20-årene stod hun uten hjem og noen form for inntekt. Den midlertidige løsningen ble å flytte tilbake til søsteren Anoma i

Anuradhapura-området. Anushka bor nå i en liten jordhytte sammen med sine to barn, Nipun* på seks og Chamili* på fjorten år. Men hun mener fremtiden ser lysere ut.

– Vår familie er privilegert og endring er mulig, sier hun.

SOS-barnebyers arbeid står sentralt i optimismen.

– Det er ikke mulig for barn å lære skikkelig hvis de er sultne. Jeg vet godt at når man er sulten er det vanskelig å jobbe, og enda vanskeligere å konsentrere seg om viktige oppgaver. Etter at læringssentrene kom på plass, har min

sønn gått fra å være nummer femten i klassen til å være nummer fire. Det er en enorm utvikling.

– Så motivasjonen er stor blant barn som ikke er aller heldigst stilt? – JA! Anushka ler.

Avler frem akvariefisk

Hun snakker om hvor viktig det er å se muligheter, å leve et liv der det finnes potensiale. Søsteren Anoma lytter nøye. Så reiser hun seg opp og tar meg med bort til nabohuset. Anoma bor også beskjedent, men i et mursteinshus som er sikkert og kan

Ved å jobbe tett med de offentlige skolene, styrkes disse – samtidig som SOS-barnebyer når barn i vår målgruppe gjennom lærings-sentrene.

For Fernando-familien ble SOS-barnebyers familieprogram muligheten de trengte for å skape et bedre liv. – Vi har fått opplæring i fiskeavl, og vi har lært å lage eget fôr, sier Anoma.

Nipun har opplevd en enorm fremgang etter at SOS-barnebyer startet med ekstraundervisning på skolen. Her er han sammen med mamma Anushka og tante Anoma.

holdes rent. Men det hun vil vise fram er «bassenget» bak huset. Anoma har to betongtanker i bakhagen hvor hun kultiverer akvariefisk. Et selskap fra hovedstaden Colombo henter fisken annenhver måned.

– SOS-barnebyer har gitt oss opplæring i avl, og vi har lært å lage eget fiskefôr av egg, mais og mineraltilskudd. Dermed er kostnadene lave, forklarer hun.

Hun viser oss hvordan hun mater dem. Det yrer i tanken, som nettopp har fått plastnett, for å holde frosker og fugler unna. Driften gir 70 000 srilankesiske rupees (ca. 3500 NOK) i årlig inntekt. Det betyr en enorm endring i levestandard og muligheter når man kommer fra fattigdom. Og prosjektene vokser. Mange som begynner med eggproduksjon eller fisk, utvider raskt til annet husdyrhold, som kuer eller geiter. Også for Anushka er det planer om yrkesopplæring.

– Anushka er et arbeidsomt menneske med store ressurser; ressurser ingen har trodd på før. Vi ønsker å støtte henne, slik at hun kan endre sitt eget liv, sier Hasangika Seneviratne i SOS-barnebyer.

– Men det er viktig å vite hvordan man skal satse. Anushka må selv finne ut hva hun vil drive med. Vi skal støtte henne når tiden kommer, lover Hasangika. – Skritt for skritt blir familiens liv bedre. Og når man ser muligheten til å vokse ut av fattigdom, griper man den med begge hendene.

Eller som buddhistmunk Rajangane Saddharathana Thero sier før vi forlater ham.

– Programmene til SOS-barnebyer gjør lokalsamfunnene bedre. Det er både sikkert og sant. Jeg er jo munk, jeg lyver ikke! ■

* Barnas navn er endret av hensyn til personvernet

SOS-BARNEBYER SAMARBEIDER OVER HELE VERDEN

■ SOS-barnebyer er til stede i 135 land og territorier. I tillegg til nesten 600 SOS-barnebyer, driver vi over 550 familieprogram.

■ Alle våre program drives av lokalt ansatte. I tillegg samarbeider vi blant annet med lokale og internasjonale organisasjoner, myndigheter, skoler, barnehager, medisinske sentre, fagfolk, bedrifter, frivillige og støttespillere.

■ Samarbeid sikrer forankring, langsiktighet og bærekraft i program over hele verden.

■ Samarbeid gjør at SOS-barnebyer kan konsentrere seg om det vi er best på, samtidig som vi jobber tett med partnere som er eksperter på sine områder. Det gir barna de beste mulighetene, og det bygger samfunn.

■ I Norge samarbeider SOS-barnebyer med en rekke kommuner, blant annet om prosjektene Våre Nye Barn og Sammen – rettet mot enslige mindreårige flyktninger.

Familien til Radjivi er en av de siste i området som nå får nytt hus i samarbeid med SOS-barnebyer.

Myndighetene ba om hjelp til å forvandle det farlige området

Få våget seg inn i området uten å være bevæpnet. Som en siste utvei henvendte myndighetene seg til SOS-barnebyer. Syv år etter er barna på skolen – og området ikke til å kjenne igjen.

Tekst Helene Murdoch ■ Foto Sara Kollberg

Radjivi har fått tilbake familien sin – og troen på fremtiden.

– Jeg vil bli strafferettsadvokat! sier Radjivi (18) optimistisk.

Fire år gammel ble hun plassert på et britisk nonnekloster fordi foreldrene satt i fengsel. For ikke lenge siden, da moren slapp ut, ble familien gjenforent. Nå venter de på et nytt hus i samarbeid med SOS-barnebyer.

Vold og narkotika

Det var i 2010 myndighetene i Moneragala, sentralt på Sri Lanka, tok kontakt med SOS-barnebyer for hjelp. På den tiden var den okkuperte kirkegården regnet som et farlig område. Foreldre livnærte seg på våpen- og narkotikahandel, mens barna ofte fungerte som kurerer. Husene besto av små skur.

– I begynnelsen hadde vi alltid politieskorte når vi gikk inn, sier Ishan

Ka, koordinator for SOS-barnebyers familieprogram i området.

I dag er situasjonen en annen. Samarbeid og målrettet innsats har endret hverdagen for rundt 300 barn.

Barna tilbake på skolen

– Det første vi gjorde, var å etablere et sosialsenter. Det fungerte som et nav for arbeidet vårt med familiene. Herfra delte vi ut mat og skolemateriell, og vi ledet arbeidet med å bygge hus. Barn fikk støtteundervisning og vi sørget for at de skrev seg inn på skolen, sier Ka.

I tillegg til samarbeid med skoler og myndigheter fikk foreldre kontakt med bankene, slik at de kunne få mikrolån. Dermed fikk de starte egen virksomhet. I dag er resultatene gode, og Radjivi er ikke den eneste som kjenner at fremtiden er blitt lysere. ■

VI MØTER

ALEX
KAKUTA
(43)

– SOS-barnebyer var som å komme til himmelen

Som ung gutt trodde Alex Kakuta det bare fantes to land i verden – Liberia og Norge. Han drømte om å bli som sin norske fadder. I dag leder han SOS-barnebyer i Ghana.

Tekst og foto Thomas Hansen

FOTO: SOS-BARNEBYER

– Hva har SOS-barnebyer betydd for deg gjennom oppveksten?

– Jeg var heldig som kom inn i en SOS-familie som tiåring. Jeg kom inn i den første SOS-barnebyen i Liberia i 1983, og rett etterpå ble jeg fortalt av fadderkontoret at jeg hadde venner og faddere i Norge. Som ung gutt trodde jeg det bare var to land i verden – Liberia og Norge, for det var de eneste landene jeg visste om.

– Hvordan var det å komme til en SOS-barneby den gangen?

– Det var som en drøm som gikk i oppfyllelse. Tidligere bodde jeg på gata og visste aldri hva neste dag ville bringe. Liberia hadde nettopp vært gjennom et militærkupp og landet beveget seg bakover i stedet for å utvikle seg videre.

Derfor var SOS-barnebyer som å komme til himmelen. Det var en skole, det var helsetilbud, det var omsorgsfulle mennesker som passet på meg og som ga meg sjansen til å lykkes. Det ga meg en større familie og et utvidet nettverk. Jeg fikk en fantastisk SOS-mor som skjønte at dette var en gutt som trengte litt ekstra støtte. Uten SOS-barnebyer tror jeg at jeg ville vært død nå.

– Og du ble godt kjent med fadderne dine?

– Jeg fikk mange brev og bilder fra fadderne mine, og jeg ble jeg spesielt godt kjent med én, nemlig Bernt Nilsen og hans familie. De fortalte meg om kulturen i Norge, om folket og om landskapet. Jeg lærte for eksempel at det er mange sjøer i Norge. Alt dette fikk meg til å forstå hvor viktig det er å lære om andre land, og å lære om historie.

Bernt ble etter hvert en mentor for meg. Jeg spurte ham hva han gjorde og han sa han var forsikringsagent for et shippingfirma. Jeg fikk veldig lyst til å være som ham.

Mens borgerkrigen begynte i Liberia, fikk jeg mulighet til å gå på en SOS-skole i Ghana. Og så fikk jeg et stipend til å studere i USA. Min første jobb etter at jeg var ferdig utdannet handlet faktisk om forsikring, men jeg skjønte etter hvert at dette

■ BAKGRUNN

Oppvokst i en SOS-barneby og er i dag nasjonaldirektør for SOS-barnebyer i Ghana.

■ VI SNAKKER OM

Har fortsatt et nært forhold til sin norske fadder og var på sitt første besøk i Norge fjor.

ikke var det jeg ønsket å gjøre og jeg fikk meg en jobb i telekomindustrien i stedet. Og noen år senere var det Bernt som oppfordret meg til å søke en jobb i SOS-barnebyer.

– Var det derfor du valgte å jobbe i SOS-barnebyer?

– Det handler nok like mye om min egen bakgrunn, om hvordan jeg kom til SOS-barnebyer som barn, om alt som er blitt gitt til meg. Jeg tror det er grunnen til at jeg til slutt valgte å jobbe her. Det var fint å bo og jobbe i USA, men jeg visste alltid at dersom jeg fikk en mulighet til å jobbe med barn som har hatt en vanskelig bakgrunn, så ville jeg gripe den sjansen. Det var jeg klar for å gjøre når som helst og ingenting kunne hindre meg

i å ta den beslutningen. USA kunne ikke holde på meg.

– Du har opplevd SOS-barnebyer fra flere sider. Hvor er vi om tjue år?

– Jeg har vokst opp i en barneby og jeg kjenner styrkene i det konseptet. Jeg kjenner kulturen man vokser opp med. Så jeg må innrømme at jeg i utgangspunktet var usikker på alle de andre måtene vi nå skal jobbe på. Men vi må tilpasse oss den virkeligheten vi lever i og bidra til målet vi alle har om å nå FNs nye utviklingsmål.

Jeg tror vi kan gjøre mer enn vi gjør i dag. Mitt råd er at hver eneste beslutning vi tar må handle om hva som er det beste for barna. SOS-barnebyer er 70 år og vi må se på hvordan vi kan utvikle organisasjonen over de neste årtiene. Om førti år vil vi fortsatt støtte barn, men vi vil kanskje gjøre det på nye måter. Vil det være gjennom en SOS-barneby, eller gjennom en SOS-familie i lokalsamfunnet? Det vet ikke jeg i dag. Men jeg vet at beslutningen vil handle om barnets beste. ■

Om førti år vil vi fortsatt støtte barn, men vi vil kanskje gjøre det på nye måter.

FOTO: DAGNE HORDVI

Alex har fortsatt et nært forhold til den norske fadderen Bernt Nilsen.

Valerias reise

Valeria (12) har vokst opp på ett lite rom sammen med moren, bestemoren og tre søsken. Om vinteren er det så kaldt at de må legge tykke jakker over dynene for å holde varmen. Nå skal familien endelig flytte.

Tekst Kristin Stoltenberg ■ Foto Nina Ruud

P oser og esker er stablet så høyt oppover veggene at de nærmest dekker det eneste vinduet i rommet. En stripe sol presser seg likevel frem og lyser opp barnetegningene som er skriblet direkte på veggen. Her – mellom to sofaer, en stol og et bord – har Valeria og søsknene vokst opp. Og her har mamma Nika (34) forsøkt å være en god mor for sine fire barn. Det har vært en utfordrende oppgave.

– Alt toppet seg da jeg fikk barn. Stressnivået økte og jeg klarte ikke å håndtere situasjonen, sier Nika.

Risikerte å miste barna

Det var helsesenteret og skolen som først slo alarm. Barnas fedre hadde forlatt familien etter tur og mamma Nika strevde med å kommunisere med ungene sine uten å slå og skrike. På den tiden lå posene med klær og eiendeler utover gulvet. Da som nå var det mugg i leiligheten, tapetet flasset av, strømmen kom og gikk og ofte måtte barna vaske seg i iskaldt vann på badet de deler med 12 mennesker. Nika fikk tydelig beskjed fra myndighetene: Du risikerer å miste ansvaret for barna hvis ikke noe skjer.

Styrker familien

Da kontaktet hun SOS-barnebyer. Sammen med vår psykolog og sosialarbeider har Nika tatt det ene grepet etter det andre – slik at hun er blitt en bedre mor og kan ta vare på barna. SOS-barnebyer tilbyr støtte til familier i krise, for å forhindre at barn mister omsorgen fra foreldrene sine. I

Jeg drømmer om å få en høy hylle med tingene mine i, sånn at jeg får en skjermet krok som bare er min.

St. Petersburg i Russland, hvor Nika, Dina (9), Andrej (5), Boris (3) og Valeria bor, er 600 barn og deres familier med i SOS-familieprogrammene – fordi foreldrene sliter med rus, sykdom eller er i en svært vanskelig situasjon.

– Mamma har sluttet å være så sint

– Uten hjelpen fra SOS-barnebyer ville vi ikke klart å kommunisere med hverandre. Når livet er vanskelig, er det lett at hver og en blir opptatt av egen overlevelse. Nå kan vi i stedet fortsette som en familie, sier Nika.

Hun legger armene rundt Valeria.

– Før kjefte mamma mye på oss, men nå har hun sluttet å være så sint. Det kjennes godt, og jeg er ordentlig glad i familien min. Mamma er min beste venn, sier Valeria – og tørker bort en tåre.

SOS-BARNEBYER I RUSSLAND:

- 11 familieprogram – som blant annet retter seg mot familier i krise, for eksempel familier rammet av rus eller HIV
- 79 SOS-familier med til sammen 320 barn
- 5 ungdomshus (31 ungdommer) og 6 ungdomsprogram (140 ungdommer)
- Til sammen støtter SOS-programmene 2042 barn og unge

Familien flytter i ny leilighet

Kranglene er færre og volden er borte. Moren har til og med fått jobb i en bruktbutikk, takket være SOS-barnebyer og en av våre partnere. Vi har også hjulpet henne med å skrive søknader, slik at hun får den støtten hun har krav på. Blant annet er bolig-søknaden til myndighetene endelig godkjent. Etter et liv på det samme trange, kalde rommet, skal de flytte inn i 15. etasje i en treromsleilighet.

– Jeg gleder meg til et liv uten kulde og til å få mitt eget soverom, sier Nika, mens hun viser oss rundt i den nye og godt oppvarmede leiligheten.

Andrej løper fra rom til rom og kikker ut av de store vinduene. Ut-sikten fra 15. etasje er voldsom. I dag deler guttene én sovesofa, mens Nika og døtrene deler den andre. Bestemoren sover i en uttrekkbar lenestol. I den nye leiligheten skal jentene få ett rom og guttene et annet.

Valeria vet akkurat hvordan hun vil ha det:

– Jeg drømmer om å få en høy hylle med tingene mine i, sånn at jeg får en skjermet krok som bare er min. Jeg håper og tror at vi får et bedre liv enn det vi har nå. ■

Navnene er endret av hensyn til personvernet

FOTOREPORTASJE

VALERIAS REISE

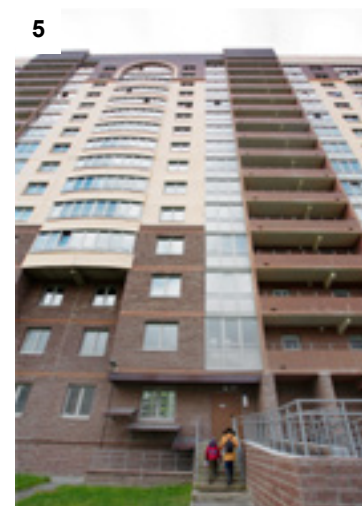

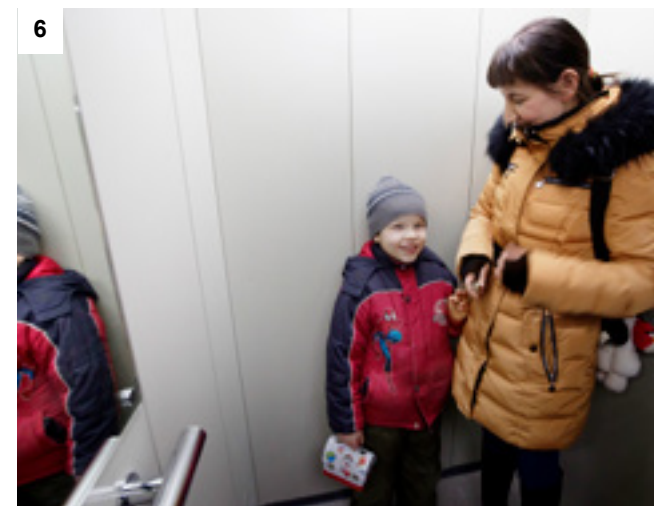
4

5

6

2

3

1. Her - mellom to sofaer, en stol og ett bord - har Andrej vokst opp, men snart skal han og familien flytte.

2. Valeria og moren på kjøkkenet de deler med de andre beboerne. Ofte har de bare kaldt vann i springen.

3. Her bor familien på seks og en katt

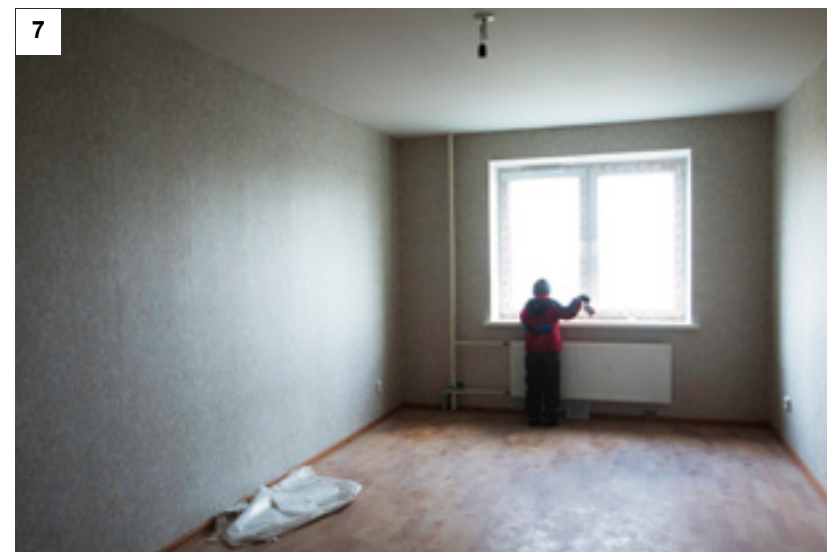
4.- Jeg drømmer om en egen krok hvor jeg kan sitte og tegne og skrive, sier Valeria – som går på kunstscole fem dager i uken.

5. Boligblokken reiser seg mot himmelen og aller øverst skal familien skape et nytt liv sammen.

6. Bra det er heis opp til 15. etasje, synes Andrej og Nika.

7. Andrej løper fra rom til rom og ser på utsikten fra leiligheten de snart skal flytte inn i.

7

FADDERMØTET

STÅLE BAKKEN
MO I RANA

Ståle Bakken er frivillig og fylkesleder i SOS-barnebyer Nordland. Han har vært fadder siden 80-tallet og møtt de fleste av fadderbarna sine.

Jeg ble frivillig i 2003. Vi hadde allerede hatt flere fadderskap gjennom mange år og jeg ønsket å utrette mer for barn som mangler omsorg. Gjennom mange reiser har jeg sett hvilke store utfordringer de svakeste i samfunnet, barna, er utsatt for. Opplevelser og møter med barn flere steder i verden har gjort et uutslettelig inntrykk på meg.

Jeg har vært så heldig at jeg har besøkt SOS-barnebyer og familieprogram i flere land i forbindelse med egne ferier. Jeg har erfart hvor godt systemet fungerer. Jeg har også møtt de fleste av mine fadderbarn, noe som har gitt meg fantastiske opplevelser. Den største var kanskje møtet med Lourdes på fem år i Juliaca. En meget beskjeden jente som etter en liten stund hvisket meg i øret om jeg kunne bli fadderen hennes. Nå har jeg vært fadder til henne i seks år og vi har møtt hverandre flere ganger.

Jeg er stolt av å være frivillig. Ved å bruke litt av min fritid har jeg mulighet til å gi barn en bedre fremtid, en mulighet til å klare seg selv og ikke minst til å bli en ressurs for sitt samfunn. Dessverre kan jeg bare hjelpe noen, men for dem som får hjelp betyr det svært mye.

Jeg vil oppfordre andre om å bli frivillig. I tillegg til det viktige arbeidet vi gjør for barn uten omsorg, møter man også mange fantastiske mennesker gjennom Frivillige for SOS-barnebyer.

«Jeg hadde lyst å bety noe for barn som ikke hadde de samme mulighetene jeg selv har hatt.»

SPØRSMÅL OG SVAR

Hva brukes fadderbidraget til?

! Ditt månedlige bidrag går til fadderbarnet eller SOS-barnebyen din, men også til et større fellesskap.

Utdanning og et godt helsetilbud er en nødvendig del av en god oppvekst, derfor sørger SOS-barnebyer for at det er barnehager, skoler, helsestasjoner og ulike fritidstilbud for barn i SOS-familiene og lokalområdet.

Det er viktig å forebygge at barn blir overlatt til seg selv. SOS-familieprogram støtter familier som er i en vanskelig situasjon slik at de kan ta godt vare på barna sine. Slik er fadderskapet ditt

med på å støtte barn og familier i lokalsamfunnet rundt barnebyen.

Hele 82 prosent av våre innsamlede midler går til formålet. Over hele verden er det barn som enten har mistet mamma og pappa, eller har omsorgspersoner som ikke klarer å ta vare på dem. Det er disse barna som får et nytt hjem i SOS-barnebyer.

Har du et spørsmål om fadderskap, eller arbeidet vårt? Send det til SOS-magasinet ved redaktør kristin.stoltenberg@sos-barnebyer.no. Vi trykker ett spørsmål og svar i hvert nummer.

Snorre Benum vil bruke arven til å gi barn en ny fremtid.

– Det er fint å selv bestemme over arven

Snorre Benum (94) elsker å reise, har venner over hele verden og et sterkt engasjement for mennesker. Når han dør, går arven til SOS-barnebyer, Amnesty og Redd Barna.

Tekst Torunn W. Gilje

Testamentariske gaver er viktig for SOS-barnebyers arbeid for barn uten omsorg verden over. Blant dem som testamenterer har noen vært faste bidragsytere i årevis, andre har gitt innimellom, mens enkelte aldri tidligere har støttet oss.

Snorre Benum ble født i 1923, som eldst av i alt åtte søsken. Etter et langt yrkesaktivt liv som lærer og senere språkkonsulent, gjorde han som 70-åring alvor av en gammel drøm om å lære seg esperanto. Det ble starten på et liv med reising og

møter med mennesker fra ulike deler av verden. Etter sin siste reis, ønsker Snorre at det han etterlater seg skal brukes meningsfylt.

Møter med mennesker

Noen av menneskene Benum har møtt, har en livssituasjon med langt færre muligheter enn ham selv. For ham har det vært viktig å bidra til at andre får en bedre hverdag og muligheter.

– I og med at jeg aldri stiftet egen familie, har det vært fint for meg å kunne støtte andre. Jeg har reist mye,

► møtt mennesker fra hele verden i esperantosammenheng, og synes det er godt å kunne hjelpe.

Esperantoen førte Benum til blant annet Tanzania. Der har han bidratt til bygging av en skole, sørget for nødvendig operasjon til en liten gutt og støttet en ung kvinne i etableringen av en internettkafé og husbygging. På Filippinene sørger han for skolegang til tre jenter. I tillegg gir Snorre Benum månedlige bidrag til elleve humanitære formål i Norge.

Valgte tre

Tanken om å skrive et testament hadde modnet en stund da Benum kom over et informasjonsmøte om testament arrangert av blant andre SOS-barnebyer, Amnesty og Redd Barna. Dit gikk han.

– Selv om jeg er i god form, kan jeg jo dø i morgen. Jeg synes det er fint selv å kunne bestemme hva pengene mine skal gå til. Det er mange andre som også gjør et viktig arbeid, men jeg valgte meg disse tre. Dette med barn, skolegang og utviklingsmuligheter er viktig, synes jeg.

Reiseplanene klare

Benum har vært SOS-fadder i mange år og har til og med besøkt SOS-barnebyen han støtter i Thailand. 94-åringen har ingen planer om å legge passet i skuffen for godt.

– Jeg reiser i India i februar. Og i april drar jeg på min årlige tur til Filippinene. En av jentene jeg betaler skolegang for, skal uteksamineres og ta fatt på videre utdanning. Jeg synes det er hyggelig å få med meg det. ■

SPØRSMÅL OG SVAR

Hvorfor skrive testament?

Et testament sikrer at midlene etter deg går til dem eller det du ønsker, og kan forhindre strid blant dine etterlatte. Har du ikke livsarvinger eller nær familie, går det man etterlater seg til staten.

Hva skal til for at testamentet skal være gyldig?

Testamentet må være skriftlig og datert, undertegnet i nærvær av to myndige vitner, som selv ikke er tilgodesett eller i nær relasjon til noen som er tilgodesett i testamentet.

Kan jeg få hjelp til å skrive testament?

Alle som tilgodeser SOS-barnebyer, kan få råd og hjelp kostnadsfritt av vår advokat.

Jeg har ikke familie som kan ta seg av boet mitt, gjør SOS-barnebyer det?

SOS-barnebyer har erfarne bobehandlere som kan sørge for hele bobehandlingen, så lenge testamentet sier at SOS-barnebyer skal stå for skiftet. Vi rydder og sørger for at alt blir håndtert på en respektfull måte. Der det er behov sørger vi for begravelse/bisettelse og for stell av graven i gravens festetid.

Hvorfor skal jeg tilgodese SOS-barnebyer i testamentet mitt?

Ved å tilgodese SOS-barnebyer gir du barn uten omsorg en trygg oppvekst og en bedre framtid. Du kan være trygg på at midlene dine kommer til nytte til det du ønsker. Du kan velge å gi en større eller mindre del av arven.

Hvordan får SOS-barnebyer kjennskap til testamentet?

Testamentet bør oppbevares på et trygt sted, helst hos tingretten som besørger informasjon om testamentet til de tilgodesette etter dødsfall.

Har du spørsmål kan du kontakte Ragnhild Aarnes på telefon 908 73 335 eller e-post: ragnhild.aarnes@sos-barnebyer.no

Å skrive seg inn i liv som skal leve videre

«Det begynte med en telefon fra et begravelsesbyrå på Østlandet. Eva på 86 år var død, SOS-barnebyer var hovedarving og nærmeste pårørende. Sammen med advokat Marianne Blystad begynner jeg å planlegge begravelsen til Eva. Et menneske ingen av oss har møtt. Men som har vist stor tillit til at SOS-barnebyer vil forvalte arven hennes godt og ta oss av hennes siste farvel.

Vi var ikke så mange til stede i Evas begravelse. Men det er en fin og verdig avslutning på et liv som hadde vært rikere på reiser og opplevelser enn nære relasjoner.

I tiden etter sorteres nennsomt alt som tilhørte Eva. Personlige brev, bilder og dagbøker blir makulert. Huset ryddes fra kjeller til loft. Eiendeler, bil og bolig blir solgt. Slik Eva ønsket i sitt testament. Hennes jordiske gods blir omsatt til liv som skal leves videre.

Arven etter henne skaper en ny fremtid for barn. For SOS-barnebyer er testamentet fra Eva en stor tillitserklæring. Tillit til at vi skaper gode verdier av det hun gir oss, og til at vi håndterer hennes ønsker og ettermæle med respekt.»

Av Ragnhild Aarnes, testamentansvarlig i SOS-barnebyer.

BILDEKST.: FOTO: THOMAS HANSEN

Familie og støttespillere: Fosterfar Ali Hussein, Ismail Nuur Ahmed, Deqolul Nuur Ahmed, Rodolfo Dario Villegas fra Nesodden kommune, Falis Nuur Ahmed og Ingunn Frantzen fra Nesodden kommune.

Ny rapport roser familiehjem

– Familiehjemsmodellen tar det beste fra flere modeller, slår en ny rapport fast. Samtidig sprer modellen seg til stadig nye kommuner.

Jeg hadde lyst til å gjøre noe nytt og ta vare på andre, sier Ali Hussein.

Han er fosterfar for fire ungdommer som har flyktet alene til Norge i det første familiehjemmet som er åpnet på Nesodden utenfor Oslo. Modellen ble utformet i samarbeid med Asker kommune, der det nå er åtte slike familiehjem for enslige mindreårige flyktninger. Skien har også åpnet sitt første hjem, og Trondheim er i ferd med å gjøre det samme.

Viktig rapport

Nå har det snart gått to år siden det første familiehjemmet åpnet og NTNU-forsker Berit Berg har fulgt prosjektet på nært hold. I januar la hun fram sin rapport om erfaringene så langt. Modellen er særlig egnet for de yngste barna, slår hun fast, men egner

seg også for eldre ungdommer og søsken-grupper som har flyktet sammen.

Berit Berg oppsummerer modellen slik: «Familiehjem som bo- og omsorgsløsning er på mange måter å ta det beste fra flere modeller. Her kombineres det private og det offentlige, det individuelle og det kollektive, det formelle og det uformelle, det planlagte og det fleksible.»

– En oppmuntring!

– Denne rapporten er en god oppmuntring for arbeidet vårt med barn på flukt, og den viser at SOS-barnebyers omsorgsmodell er godt egnet også for barn som har kommet alene til Norge, sier Sissel Aarak, leder for programavdelingen i SOS-barnebyer.

Nå fortsetter jobben med å spre modellen til stadig nye kommuner.

Venninnegjeng starter UngSOS

En venninnegjeng i Sør-Varanger har startet den første UngSOS-gruppen i Finnmark. De hadde sitt første arrangement, et juleverksted, i desember. Gruppen består av ungdom fra Kirkenes ungdomsskole, blant andre Thea Fremstad (t.v) og Line Lyngvær.

I tillegg er det etablert en frivilliggruppe på Lillehammer. De vil samarbeide tett med frivilliggruppene i Hedmark. Hvis du har lyst til å bli frivillig i SOS-barnebyer, ta kontakt med oss på frivillig@sos-barnebyer.no.

FOTO: MARKUS CELIUS GRIEG

11 600

barn og unge i Europa bor i en SOS-familie

FOTO: SOS-BARNEBYER

NØDHJELP – MER ENN MAT

Mennesker som lever i krig eller på flukt trenger mer enn bare å få dekket grunnleggende behov for å overleve. Derfor bidrar SOS-barnebyers nødhjelpsprogram i Jordan til at kvinner og barn får undervisning og opplæring som vil gjøre det mulig for dem å skape en bedre hverdag for seg selv og familien.

I Øst-Amman samarbeider vi med en lokal organisasjon for å sørge for lese- og skriveopplæring, kurs i søm og psykososial støtte og oppfølging til jenter og kvinner, i tillegg til undervisning for barn i nødhjelpsprogrammet.

VINNER AV ORD-KONKURRANSEN

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: Finner du 12 ord som handler om jul? SOS-hund er sendt til Noel Viding Øvrebø (9).

Vi gratulerer!

Takk til alle som deltok!

FOTO: ÅSEN SKOLE

Eskil Grenne (8) fra Åsen skole nord for Trondheim har bidratt gjennom Omvendt Julekalender ved å hente tomflasker i nabolaget.

FOTO: ANN KRISTIN ANDRESEN/NTNU

Elever på Ådland skole på Karmøy synes det er bra å få muligheten til å hjelpe andre barn.

Barn i Norge har mye hjertevarme

Resultatet fra SOS-barnebyers «Omvendt Julekalender» i 2017, der elever gir istedenfor å få, viser at barn over hele landet har mye hjertevarme. Lærere forteller at det skjer noe sosialt godt i klassene når alle elevene er sammen om en solidarisk sak.

Over 53 000 barn deltok på SOS-barnebyers Omvendt Julekalender i 2017.

– Vi lærer at vi ikke bare kan få ting, men at vi må vise medfølelse med andre og gi noe også, sier Håvard fra Elvebakken skole i Alta.

Både lærere, foreldre og barn gir positive tilbakemeldinger om fjorårets julekalender.

– Vi synes dette er en fin måte å lære om omtanke. Jeg tror dette er med på å utvide

horisontene til elevene, forteller lærer ved Ådland skole på Karmøy, Britt Kari Kolbeinsen.

532 skoler deltok

Hver skolemorgen i adventstiden fikk elever ved 532 skoler en ny historie fra SOS-barnebyers arbeid rundt i verden. Her fant elevene også undervisningsmaterieell som bygger opp under kunnskapsmål i læreplanen.

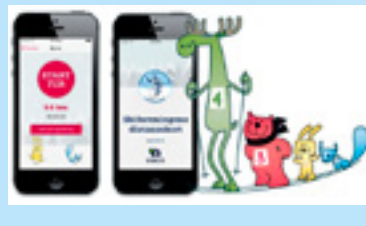
I tillegg gjorde elvene små julejobber hjemme som de fikk betalt for. Pengene gikk til SOS-barnebyer og arbeidet for barn uten omsorg.

– Barnet har laget middager og lest og lagt lillesøster hver kveld. I tillegg foregår det innsamling av flasker for panting – reall teamwork blant gode klassevenner, skriver en forelder på SOS-barnebyers digitale innsamlingside.

La barnas skitur sette varige spor

Til alle med barn som går, står eller hopper på ski – husk å registrere alle kilometer, timer og meter på distansekortet nå i vintersesongen. OBOS gir støtte til SOS-barnebyer for hvert merke barn under 14 år får i løpet av sesongen. Det gir skiaktivitetene ekstra mening. Last ned distansekortets app og bli med på å skape varig endring for barn uten omsorg. Sist vinter gikk barna som brukte appen 576 584 kilometer, som resulterte i 493 575 kroner til SOS-barnebyer fra OBOS.

[Les mer på barnsetterspor.no](http://Les%20mer%20p%C3%A5%20barnsetterspor.no)

Knut Erling Wedul sykler for SOS-barnebyer

Han har syklet 65 000 kilometer gjennom fire kontinent. Nå er han i gang med sitt femte – og denne gang samler han inn penger til SOS-barnebyer. Du kan bidra!

– Jeg har jobbet mye med vanskeligstilte barn og unge i Norge. Der har jeg lært at en god og trygg barndom står sentralt for et godt liv som voksen. God helse, utdanning og oppvekst i trygge rammer er helt sentralt for en positiv utvikling for alle mennesker, sier Knut Erling Wedul fra Lørenskog.

Don't dream it, do it! er Knut Erling Weduls livsmoto. Det har ført barne- og ungdomsarbeideren ut på noen helt fantastiske turer. Nå har han satt seg på setet igjen. Frem til mars

FOTO: PRIVAT

går sykkelturen fra Yangon i Myanmar til Bali i Indonesia. Deretter går den videre til Australia. Totalt skal han og følget sykle 8500 kilometer.

På denne turen samler han inn penger til en SOS-barneby i Tabanan på Bali, og du kan bidra til at han når sitt innsamlingsmål på www.innsamling.sos-barnebyer.no/bali/3200-11

En dag i SOS-barnehagen i Maizeland!

Tekst og foto Maria Sjuve og Anette Sønju

07.30

Dagen starter. Barna kommer gående til fots og mange av de minste barna går hele tre kilometer hver vei. De eldste – på mellom fem og syv år – går opptil åtte kilometer for å komme frem.

24 TIMER

Denne barnehagen støttes av den norske barnehagekjeden Espira. I hvert nummer av SOS-magasinet får du være med i hverdagen til et barn, eller en voksen i SOS-barnebyer.

– Barnehagen gir barna viktig og nødvendig læring før de starter på skolen. I Zimbabwe er det obligatorisk med to år førskole, men ikke alle har mulighet til det. Derfor er barnehagen i Maizeland viktig for videre utdanning.

Ayanda Mboneli, utdanningsrådgiver for SOS-barnebyer i Zimbabwe

07.40

Hver morgen er det helsesjekk. Det er viktig å se at alle barna har det bra og også avdekke om noen har smittsomme sykdommer, slik at disse ikke spres. De barna som trenger behandling, får det. Toalett-besøk og håndvask hører med.

09.00 -10.00

Barna har blant annet engelsk, naturfag og matte i flere korte bolker. Dermed får de bedre forutsetning for å takle hverdagen og lære praktiske ting – for eksempel om alt de kan bruke en metallboks til ...

... eller for eksempel maiskolber! I tillegg til å spises kan de nemlig males og brukes til lek.

Barna leker ute. Det er viktig at barna får være barn og ha det gøy, for hjemme er det ofte ikke så mye tid til lek. Samtidig må de voksne passe på at barna ikke sliter seg ut i varmen – og at de drikker nok.

10.00

Frokost! Barna får servert frokost hver dag, maisgrøt med peanøttsmør. Næringsrik kost er bra for å sikre god læring.

13.00

I dag er det ris, kål, kjøtt og peanøtter til lunsj, tilbragt på utekjøkkenet. Det er viktig at maten inneholder både vitaminer og proteiner, slik at de får i seg mest mulig næring i løpet av dagen. Mange av barna har lite mat hjemme.

13.30

Barna sover. Det er godt og nødvendig med en pause i løpet av en lang dag. Barna har vært oppe siden tidlig morgen og skal også gå hjem etter at barnehagen er slutt.

Dagen i barnehagen er over og barna tar fatt på hjemturen, men først rekker man kanskje å leke bitte litt til!

15.00

15.30

En gang i måneden kommer det en mobil helseklinikk hit. Da kan foreldre og familier i lokalsamfunnet veie barna, få vaksiner og helseoppfølging. I tillegg kan de voksne delta på workshop om blant annet hygiene, rettigheter og foreldrerollen.

FAKTA OM ZIMBABWE

ANTALL INNBYGGERE:

Drøyt 16 millioner

SPRÅK:

Engelsk, Shona, Nordndebele, Tswana, Xhosa, Tshivenda, Chichewa, Tsonga, Sesotho

HOVEDSTAD:

Harare

VÅRE PROGRAMMER:

Vi støtter familier, barn og unge. Utsatte familier får støtte gjennom familieprogram i lokalmiljøene, og barn uten omsorg får et nytt hjem i SOS-familier.

VINN SOS-BAMSEN!

Vi har gjemt ti ord som er med på å skape en god barndom. Finner du alle?

S	O	B	Ø	K	E	R	S	O
O	T	F	A	U	L	K	A	I
M	T	A	N	T	R	Y	G	G
E	N	M	B	V	E	K	S	T
S	O	I	K	I	E	B	A	N
O	M	L	B	K	L	N	S	K
M	O	I	F	L	E	K	N	Ø
I	L	E	L	E	A	T	M	T
T	R	Y	F	E	D	R	E	M

Skriv ned ordene og send dem til konkurranse@sos-barnebyer.no, eller SOS-barnebyer ved Kristin Stoltenberg, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo. Frist: 1. april 2018.

08.00

Den første timen brukes til å leke inne, for eksempel med Lego. Totalt går det 141 barn mellom tre og syv år i barnehagen – mange fra familier som lever i en svært vanskelig situasjon.

Jan og Anne har
ikke bare husrom,
men også hjerterom.

**SOS
BARNEBYER**

Et trygt hjem for alle barn

SKRIV ET TESTAMENT SOM HANDLER OM LIVET

Visste du at én leilighet kan bli til flere hjem i en SOS-barneby? Å skrive et testament er å skrive seg inn i liv som skal leve videre. Tilgodeser dere SOS-barnebyer med hele eller deler av arven, gjør dere det mulig for utsatte barn å skape seg sin egen framtid. For alle barn skal arve jorden.

sos-barnebyer.no/testament • Tlf. 23 35 39 00 • Vi kan tilby advokathjelp